

จันทน์คันทนา

Psychotria adenophylla Wall.

วงศ์ RUBIACEAE

ชื่อพื้นเมือง :

ไม้ต้น หรือไม้พุ่ม สูงได้ถึง 1.5 ม. ใบ ออกเป็นคู่ตรงข้าม เนื้อใบคล้ายกระดาษหรือหนาคคล้ายหนัง มักมีคุ่มใบเป็นหลุม ใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน (หรือมีขนสั้นมาก มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า) หูใบรูปสามเหลี่ยมถึงรูปไข่ ไม่เป็นง่าม หูใบมีขนทั่วไปด้านใน ดอก เล็ก สีขาวหรือออกเขียว ไม่หอม สมบูรณ์เพศ ออกเป็นช่อกระจุกยาวมากกว่ากว้าง มีหลายดอก ที่ปลายกิ่ง แต่ละดอกมักออกเป็นกลุ่มแน่นเป็นช่วงๆ บนกิ่ง กลีบเลี้ยงปลายเรียวหรือมี 4-5 ซี่ กลีบดอกมีหลอดกลีบสั้น ปลายจัก 4-5 แฉกรูปสามเหลี่ยมไม่ซ้อนกันในตาดอก กางออกหรือโค้งกลับเมื่อดอกบาน มีขนที่คอหลอดเกสรเพศผู้ มี 4-5 อัน ติดที่ส่วนบนของหลอดหรือใกล้คอหลอด มีทั้งก้านชูอับเรณูสั้นไม่โผล่พ้นดอก หรือก้านชูอับเรณูยาวโผล่พ้นออก ก้านเกสรเพศเมีย มี 2 แบบ แบบสั้นและยาว ยอดเกสรเพศเมียเป็น 2 พู อาจโผล่พ้นหลอดดอก ผล เล็ก กลมถึงรี ปลายกลีบเลี้ยงเป็นวงคล้ายห้วนม บางทีมีสัน ไม่แตก มีสีเหลืองหรือส้มถึงแดงสดหรือดำมันเมื่อแก่ เนื้อบาง มีผนังแข็งหุ้มเมล็ดอยู่ 2 อัน เล็ก เมล็ดครึ่งวงกลม 1 เมล็ดมีประมาณ 700 ชนิด ในเขตร้อน ภาคใต้พบประมาณ 25 ชนิด เป็นไม้พุ่มเล็กประมาณ 10 ชนิดที่สูงได้ถึง 1.5 ม.

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, โฮมอนด์ ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z)-กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า

ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

